

Влада Републике Српске
Министарство
просвете и културе

Вршњачко насиље Водич за родитеље

Драги родитељи,

Дјеца најчешће не говоре када су у кризи, али нам то показују. Промјене у њиховом понашању могу бити посљедице стреса који су доживјели због претрпљеног насиља. Изложеност насиљу, било краткотрајно или дуготрајно, оставља негативне посљедице на физичко и ментално здравље дјеце.

Вршњачко насиље постоји и у школском окружењу јер су дјеца у школи у социјалном контакту те је мрежа социјалних односа сложена.

Родитељи као законски старатељи дјеце, уз остале учеснике васпитно-образовног процеса, имају кључну улогу у превенцији свих облика вршњачког насиља.

Модерне технологије су преселиле већи дио мреже социјалних контаката из реалног у виртуелни простор, па се на интернету развијају поједини обрасци интерперсоналних односа укључујући и агресивност. Када је ријеч о младима један од најозбиљнијих и најчешћих ризика у дигиталном окружењу јесте дигитално насиље.

На овај начин желимо да укажемо на облике насиља, како да уочите узроке насилног понашања те како да препознате промјене у понашању дјетета.

Дјеца понекад неке облике насиља сматрају задиркивањем или само *грубљом игром*. Међутим, ако неко у игри ужива, а други излази из игре са осјећајем нелагоде, боли или са повредама, онда таква активност није игра већ вршњачко насиље.

Вршњачко насиље је свако намјерно физичко или психичко насилно понашање усмјерено према дјечи и младима од стране њихових вршњака са циљем повређивања, а које укључује понављање истог обрасца и одражава неравноправан однос снага.

Насиље се дешава и у школама, али може да се догоди и у било којем окружењу гдје дјеца и млади проводе вријеме заједно (парк, спортски клуб, интернет).

Врсте вршњачког насиља с обзиром на облик:

Физичко насиље

Гурање, шутирање, шамарање, дављење, ударање, штипање, чупање, уништавање имовине, отимање ствари

Вербално насиље

Вријеђање, ругање, пријетње, псовке, исмијавање, омаловажавање, задиркивање, ширење лажи и трачева, емоционално уцјењивање

Психолошко/емоционално злостављање

Намјерно искључивање/изопштавање, игнорисање из групе вршњака, емоционално уцјењивање, застрашивање, ухођење, манипулисање емоцијама друге особе, изноуђивање новца

Социјално насиље

Искључивање из групе вршњака, изолација и одбацивање, игнорисање и манипулисање пријатељством

Дигитално (cyber) насиље

Злостављање путем друштвених мрежа, слање увредљивих садржаја, напад на приватност, узнемиравање, подстицање говора мржње, пријетње, уцјене, креирање лажних садржаја, монтирање фото и видео материјала.

Сексуално насиље

Узнемиравање, коментари о тијелу или сексуалности, додиривање без пристанка, ширење слика и видео материјала сексуалног чина

Знакови да ваше дијете трпи насиље

- Неочекиване промјене у понашању (повлачење у себе, љутња, туга, потиштеност, забринутост, одсутност)
- Појачан, односно смањен апетит
- Поремећен ритам спавања (не може да заспи, превише спава)
- Погоршање школског успјеха
- Учестали изостанци, одбијање да иде у школу
- Губитак интересовања за активности са породицом и пријатељима у којима је раније уживало
- Необјашњиве повреде на тијелу (модрице, огреботине, посјекотине), самоповређивање
- Вербализује суицидалне идеје
- Депресија и депресивно расположење
- Анксиозност, психосоматске тегобе (болони у стомаку, мучнина, главобоља)
- Губитак самопоуздања
- Оштећена или запрљана гардероба (ствари) или губитак ствари
- Тражи више новца за џепарац
- Дјелује нервозно приликом кориштења рачунара, телефона
- Отвара често нове профиле на друштвеним мрежама

Знакови да ваше дијете врши насиље

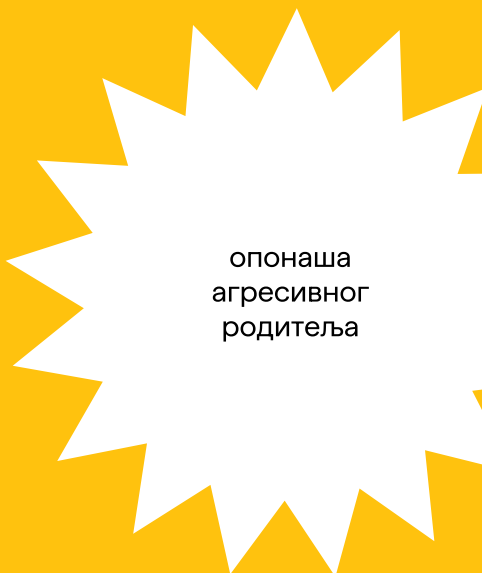
- Има потребу да буде *главни* или контролише вршњаке
- Често мијења групе вршњака и пријатеља
- Склоно је кршењу правила
- Често говори лоше о другима
- Показује мањак емпатије
- Доноси кући предмете и одјећу која не припада њему
- Оправдава или минимизира насилно понашање
- Испољава одбојност према школи и наставницима
- Често има изливе бијеса
- Покушава доминирати над браћом и сестрама
- Агресивно се понаша према животињама

Зашто дијете врши насиље

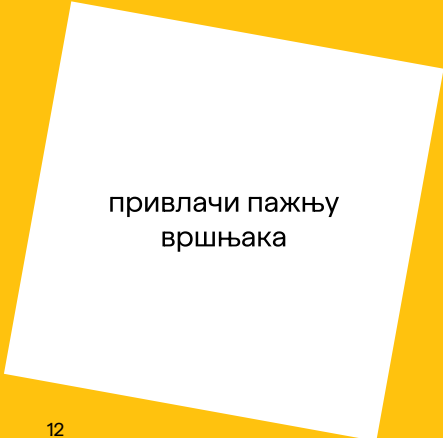
Разлози због којих дјеца врше насиље су:

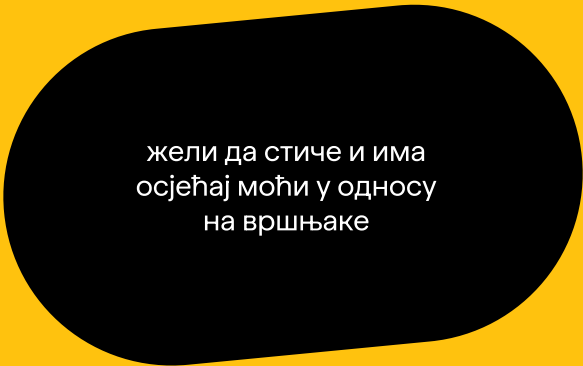
жели да спријечи
друге вршњаке да буду
прихваћени у друштву

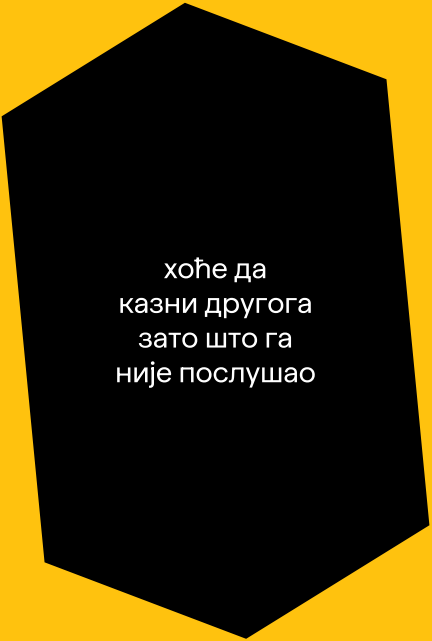
опонаша
агресивног
родитеља

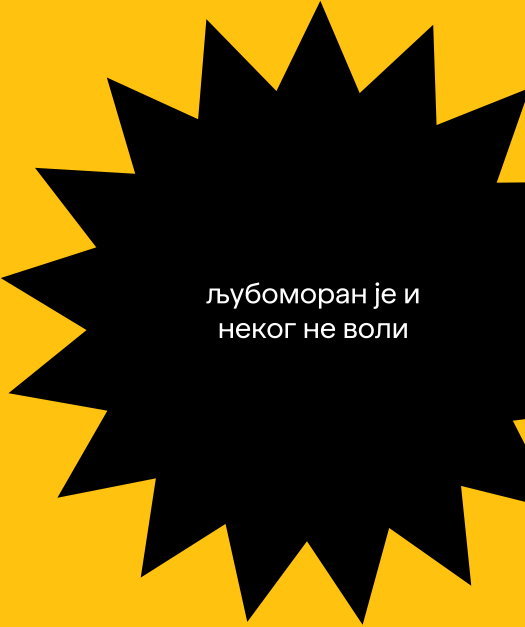
привлачи пажњу
вршњака

жели да стиче и има
осјећај моћи у односу
на вршњаке

хоће да
казни другога
зато што га
није послушао

љубоморан је и
неког не воли

због освете

из досаде

због утицаја
дигиталних садржаја

Драги родитељи, обратите пажњу!

Ако ваше дијете трпи насиље:

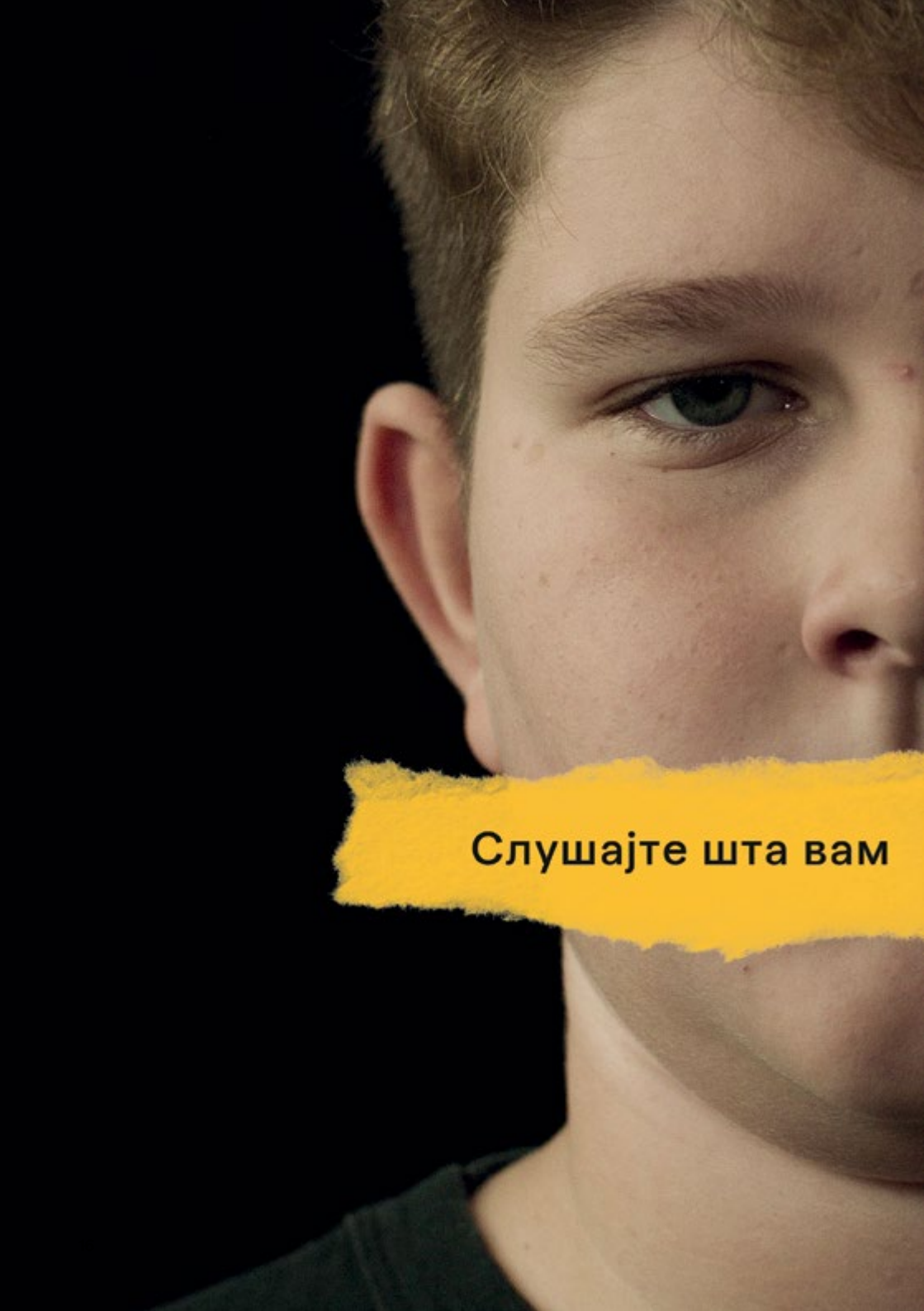
- Слушајте га смирено и без осуђивања
- Покажите да вјерујете у њега и да га не кривите
- Покажите саосјећање, те га посавјетујте шта све може да уради да би се заштитило
- Пријавите насиље школи или надлежним институцијама
- Потражите помоћ школског педагога или психолога ако примјетите емоционалне потешкоће

Ако ваше дијете врши насиље:

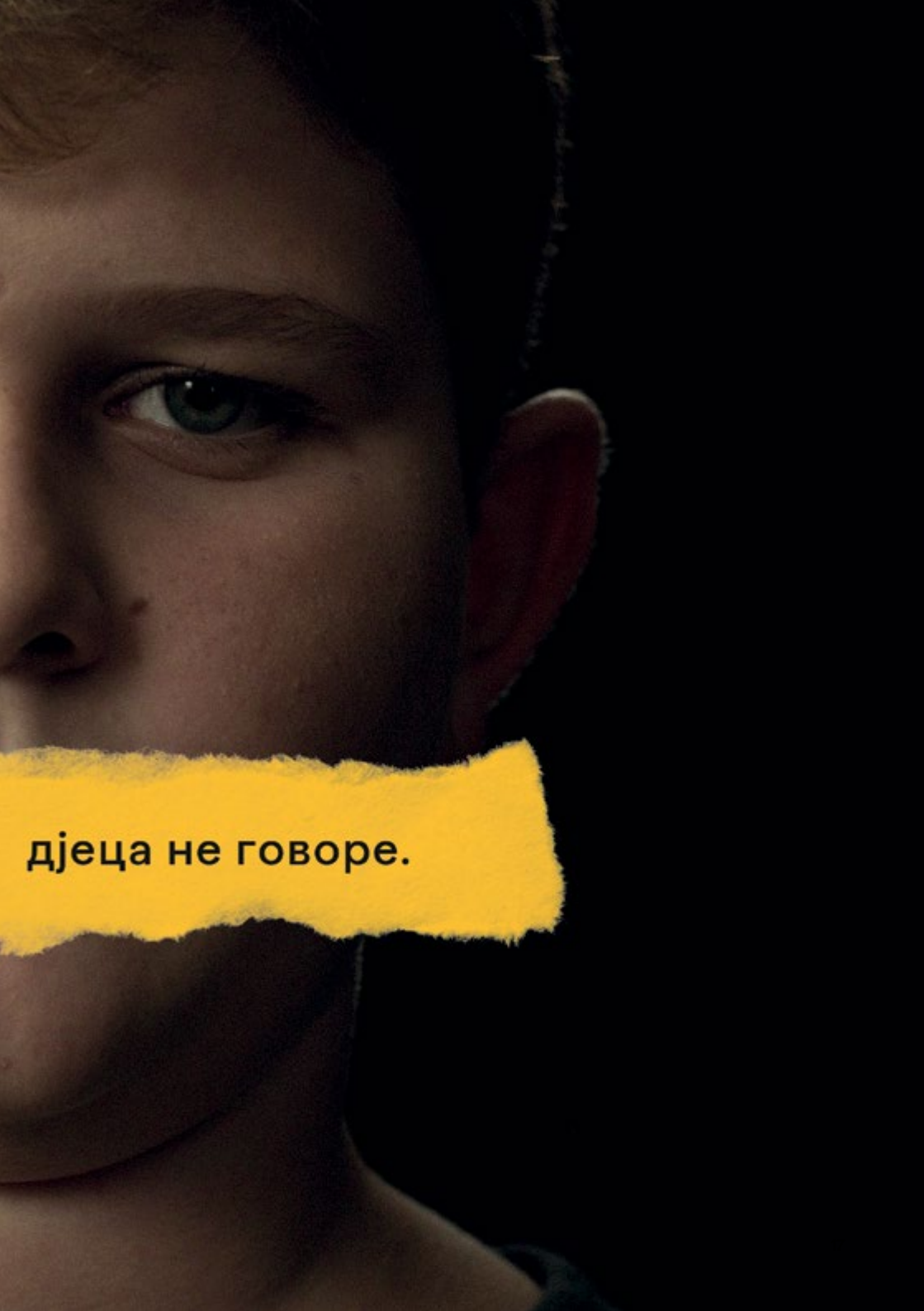
- Не оправдавајте понашање-разговарајте о посљедицама
- Научите дјецу саосјећању и одговорности
- Тражите помоћ школског педагога или психолога
- Активно пратите његове друштвене мреже и контакте
- Развијајте осјећај емпатије вашег дјетета личним примјером

Ако је ваше дијете посматрач насиља:

- Охрабрите га да подијели своја осјећања о томе шта је видјело
- Не окривљујте га, већ му помогите да разумије зашто је важно реаговати
- Објасните му да посматрачи имају моћ да подстакну насиље (исмијавањем, игнорисањем) или да га зауставе (пријављивањем, подршком жртви)
- Научите га да не реаговати значи индиректно подржати насиље
- Развијајте осјећај емпатије вашег дјетета личним примјером
- Охрабрите га да пружи подршку вршњаку који је жртва насиља
- Подстакните га да пријави насиље одраслима (психологу, педагогу)

Слушајте шта вам

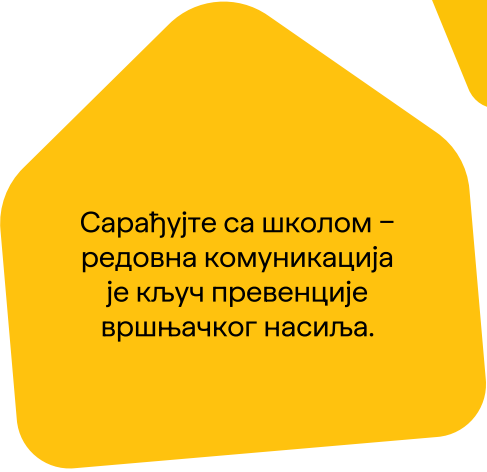

дјеца не говоре.

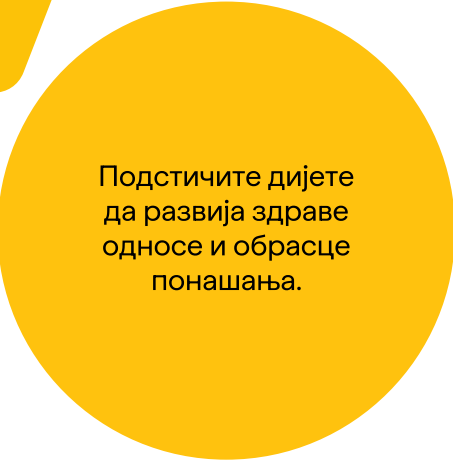
Школа и родитељи – заједно против насиља

Учествујте у
родитељским
састанцима и
радионицама које
организује школа.

Сарађујте са школом –
редовна комуникација
је кључ превенције
вршњачког насиља.

Подстичите дијете
да развија здраве
односе и обрасце
понашања.

ЗАПАМТИТЕ!

**Ваше дијете вас треба као
ПРИМЈЕР, ЗАШТИТУ И
ОСЛОНАЦ!**

@SkolaBezNasilja

www.skolabeznasilja.com